

בעזהשי"ת

גלי מסכתא

הוכן ע"י ת"ח א' מיקירי ירושלים והופץ על ידי כולל עיון הדף
עיקר כללי מסקנת הסוגיות [ומקורות]
מיועד לאלו שלמדו הסוגיא לתועלת חזרה מקוצרת ושינון

מסכת נדרים

כללים לשימוש

[] = מקור או טעם הדבר
() = הוספת פרט או תוספת ביאור
להל' = להלכה (כמובן לא למעשה)
מדאורייתא = מדאורייתא
לרש"י = שיטת רש"י כשתוס' חולקין - עי' בספר סיכומי גפ"ת את שיטת תוס' (וגם לעיקרי החידושים שבתוס')

בפעם הראשונה כדאי לדקדק מאד בדברי הסיכום כדי לתפוס מלא המובן לאור מה שלמדת בפנים הגמרא, ואח"כ לחזור בקלות הרבה פעמים שיהיו מחודדין בפיה.

נא להכניס השמטות החשובות בעיניך
נא להעיר הערות

©

כל הזכויות שמורות
תש"ס

כתובת להערות :

גפ"ת, רח' חזון איש 36
פעיה"ק ירושלים תובב"א
טל : 571-2016 (02)

פ"ד אין בין המודר

גמ' לב: - לד.

המודר מחברו מאכל אסור רק במאכל עצמו

המודר הנאה - אסור בדריסת רגל [כר"א דויתור אסור בהנאה]

המודר הנאה המביאה לידי מאכל -

אסור בנפה וכו' (גורם דגורס) (לר"א - אפי' במקום שאין משכירין), ובחמור להביא פירות, וספק לר"פ בסוס לרכוב עליו (ר"ן - הקרבת עצמו) ובטבעת ליראות בו ומותר בחלוקו וכו' (שאינן עושין מאכל) אא"כ זה מקום שמשכירין

מודר הנאה שוקל שקלו [לר"ן - בלא"ה יש לו חלק בקרבנות והו"ל חוב] ופורע חובו [רב הושעיא - כחנן (ר"ן להל') ור' יוחנן בן זכאי - הניח מעותיו על קרן הצבי, לרבא - לד"ה - כשלוה ע"מ שלא יכופו לפרוע] מחזיר אבידתו - לל"ק יש מח' ר' אמי ור' אסי במחזיר שמודר אם יחזיר [מהנה ליה פרוטה דרב יוסף - או לא שכיח] לל"ב מח' בבעל אבידה מודר אי מחזיר שלו או מיקרי מהנה (אתותב) ובמקום שנוטלין שכר תפול הנאה להקדש (אם אין המחזיר רוצה לקבל, ובעל אבידה צריך לתת)

ר"ן

רמב"ן - מודו רבנן דר"א דלהתעכב ולישב בחצר חברו אסור למודר הנאה

רמב"ן - הל' כר"א, ר"ח ור"ת - הל' כרבנן

רשב"א - המפרנס סתם - בתורת הלואה ולא מתנה ור"ן חולק - אדעתא דבעל נחית, משא"כ סתם מהנה חבירו - לאו לשם מתנה

לחנן הפורע חוב חבירו אפי' יש עליו משכון נמי איבד מעותיו

מחזיר אבידה שמודר מותר לקחת שכר בבטל מן הסלע, שאותו שכר כבר היה מצוי בידו

גמ' לד: - לה.

נטל הקדש להורישה לבניו - מועל לפי טובת הנאה שבה

ככרי עליך - רבא - אסור לתת במתנה (רשב"א - או מכר) אא"כ הפסיק אחר לרב חייא בר אבין ספק - אולי כוונתו באזמניה בלבד (ר' יונה - דאסור להזמינו דנהנה במה שמכבדו ורוצה להאכילו, ר"ן - עדיין ככרין היא) אבל במתנה אולי מותרת

לר"מ (ר"ן להל') ולמשנתינו יש מעילה (ר"ן - אשם) בקונמות וכשנתן מדיר למודר - המקבל מועל רק לכשיוציא [איסור לא בעי דליקני] והנותן אינו מועל [לא אסור עליו] לרבנן אין מעילה בקונמות

ר"ן

הקדש ולקח אינו מועל כשמקודם היתה שלו ואח"כ עומדת ברשותו - כגזבר

ככר הפקר בד' אמותיו והקדש - מעולם לא קנה דהו"ל כמגביה לחבירו

קונם כללי יש לו פדיון ולא קונם פרטי

ספק לר"ן במעל בקונמות אי משתרי הקונם כהקדש שיוצא לחולין

ספק בירו' אם מותר לחמם ידיו בנדר מן הככר

גמ' לה: - לח.

אפי' אי כהני שלוחי דידן, יכול מדיר כהן להקריב עבורו קרבן מחוסר כיפורים [א"צ דעת] זאת תורת הזב, היולדת, המצורע - בין גדול בין קטן]]

ר' אלעזר - הפריש חטאת חלב או פסח על חבירו לא עשה כלום

ר' זירא - שה לבית אבות לאו דאו' (ר"ן - קטנים אוכלין אע"פ שלא נמנו עליו)

ספק אי תורם משלו על של חברו צריך דעתו

ר' יוחנן - טובת הנאה של התורם, ר' זירא - של בעל הכרי

מדיר יכול לתרום באומר כל הרוצה יבא ויתרום [לר"ן - לא משוי שליח בהדיא]

מדיר יכול ללמד למודר [ר"ן - מצות לאו ליהנות ניתנו]

אבל לא מקרא במקום שנוטלין שכר (רב - לשימור (במודר קטן), ר' יוחנן - לפיסוק טעמים (ס"ל לאו דאו'))

אין קורין פעם ראשונה לתינוקות בשבת [דלא יאחרו למצות שבת, קושי שינוי וסת]

{ העשיר משה מפסולת לוחות; משה נהג טובת עין בפלפולא;

שכינה על גבור ועשיר וחכם ועניו; תורה ניתנה למשה במתנה }

ר"ן

אם תורם משלו על חברו א"צ דעת -

רשב"א - לרבנן דחנן אסור למדיר - כפורע חובו

ר"ן - מותר לכו"ע דטובת הנאה של תורם ועשה לעצמו

ובעל כרי נהנה בגרמא בעלמא

"כל השומע יתרום" = שליחות מעליא ואסור במודר

"כל התורם אינו מפסיד" - אפשר דלאו לישנא מעליא וא"א לתרום

גמ' לח. - מא:

מדיר יכול לזון בניו ואשתו אע"פ שחייב במזונות

(אפי' לרבנן דחנן - לר"ן - בתורת מצוה ולא פרעון)

לר"א מותר לזון בהמתו הטמאה (ר"ן - רק מזונות יתרים לפטם)

יהושע איש עוזה - מותר לזון עבדיו הכנענים (ר"ן - מזונות יתרים) [לאו לפטומא]

אסור להשיא בתו קטנה ונערה למודר [מוסר שפחה לשמשו]

המודר מבנו שיהיה פנוי לת"ת - מותר בדברים קטנים (ר"ן - משל אב)

מדיר יכול להשקותו כוס של בית האבל

ושל בית המרחץ [ר"ן - מפני דרכי שלום] (ר"ן - דוקא משל מודר)

ביקור חולה בעמידה אבל לא בישיבה -

שמואל - בחולה מודר ובמקום שלוקחים שכר על ישיבה;

במקום שאין שכר - גזרה שישבה בישיבה (ר"ן - דאז נותנין שכר)

[ר"ן - הנאה דממילא מותר במקום מצוה]

עולא - במבקר מודר ודריסת רגל מותר דלא אדריה מן חיותו (אבל מחיות בנו שחלה אדריה)

ואפשר בעמידה

{ רמז לביקור חולים מפ' קרח; שמש וירח בזבול - ירה בהן חיצין; שכר ביקור חולים; בנין ילדים

סתירה; בחוסר כל; עני בדעה; עומד מחליו - מוחלין, חוזר לעלומיו, משכח למודו, נס;

כשהגיע קיצו הכל מושלים בו; בורדס - כמעין הנובע }

מצות ביקור חולים - אפי' גדול אצל קטן, אפי' ק' פעמים ביום, מתעטף ויושב ע"ג קרקע [שכינה על

מטתו] (ר"ן - י"א רק כשחולה ע"ג קרקע)

לא יבקר בג' שעות ראשונות ואחרונות, חולי מעיים ועין ומחושי הראש

ר"ן

לשמואל במבקר מודר מותר אפי' בישיבה = חיותו, וכשמבקר אסר על עצמו אין אומדנא ואסור אפי' בעמידה

ר"ת פסק כהשמואל דאמר נהר מכיפה מברין (טפחיים מתהום)

ולעולם טובלין בנהרות ואפי' כשמתברכין הרבה מגשמים

חוץ ממכזבין דחוששין למי גשמים

ר"ח ור"ף כרב וכאבוה דשמואל דאין מטהרין בזוחלין אלא פרת בתשרי או שיודעים דלא רבו מי גשמים

ראב"ד - אבל במקום שהיתה זחילתו מתחלה כשר אע"פ שעכשיו רבו נוטפין

רמב"ם - דוקא כשרבו בגומת המעיין עצמו - רק במקום שנתרחב אינו מטהר (אלא באשבורן), אבל רבה במשך הנהר - נפסל כולו

גמ' מא : - מב :

מותר לרפאות למודר רפואת גופו [מצוה]

(ר"ן - אבל סם של מדיר מיד ליד אסור, אא"כ החולה אסר נכסיו על עצמו [מחיתו לא אדריה])

ואסור לרפאות ממונו - בהמתו אבל מותר לומר "סם זה טוב לה" [לר"ן - הנאה ממילא]

אסור עמו באמבטי קטנה, במטה קטנה בימות הגשמים, לחפור בכרם בקרוב ולר"מ אסור אפי' באמבטי גדולה, במטה גדולה בימות החמה, לחפור ברחוק [ר"ן - גזרינן אטו]; ור"י חולק

מדירו מנכסי(ם) אלו - כשהגיע שביעית עדיין אסור לאכול מפירותיו [אוסר גם לכשיצא מרשותו], ואם הדירו בשביעית מותרות כשנוטים לחוץ משדהו

מדירו מנכסי - אפי' הגיע שביעית אח"כ, מותר בפירות הנוטות ולא יכנס לשדהו בשביעית [עולא - להאילנות העומדות על הגבולים דאפשר בלא"ה, ר"ש בן אליקים - תמיד גזרה שמא ישהה בעמידה]

ר"ן

לר"ן כשאין רופא אחר מותר לרפאות בהמתו של מודר - כמחזיר אבידה

גמ' מג. - מג :

לאביי - לא ישאל ולא ילוה ממודר [אטו הפוך]

לר"ן - ולא ימכור למדיר אפי' זבינא חריפא [אטו הפוך], רמב"ן - חוץ מנדר מכל ישראל [טריחא ליה למכור לגוי]

אסר חרישה בפרתך - כוונתו למי שדרכו לחרוש בה

מודר עני: יאמר לחנוני או פועלים "איני יודע מה אעשה" ונותנים ונוטלים מזה (ר"ן - אם ירצה) [אינו שליחות],

נותן במתנה לאחר, מפקיר - ור' יוסי אוסר אא"כ הפקירו קודם נדרו [ר' יוחנן - עד דאתי לרשות זוכה ואין דעת הנודר על מה שהפקיר, רבא - גזירה משום מתנת בית חורון - דאינו הפקר גמור אלא בשבילו]

ר"ן

רק גזרו שאילה והלואה למדיר דלא משמע לאינשי דליתסרו

גמ' מה : - מה :

הפקיר שדהו יכול לחזור תוך ג' ימים (לר"ן - אפי' כבר זכה אחר) [תקנת הרמאין]

ולאחר ג' אינו חוזר [עולא - לרבנן, ר"ל - אפי' לר' יוסי דלא לישתכח תורת הפקר - והוי הפקר מדרבנן ומעשרין מיני' ובי']

הפקר לזמן יכול לחזור עד שזכה [ר"ל - כר' יוסי; עולא - לא שכיח ומודו רבנן עד דאתי לרשות זוכה (לר"ן - דעתו דאגיד גביה דלא רצה הפקר עולם)]

ר' יוחנן - ר"ש בן יהוצדק - הפקר בפני ג' (ר"ן - אפי' לר' יוסי נפיק מרשותו)

ולא בפני ב' (לר"ן - עד דאתי לרשות זוכה כר' יוסי [אין קול ואדעתא דא' מהם לחוד הפקיר])

ריב"ל, להל' - מדאורי' הפקר בפני א', מדרבנן בג' [א' זוכה וב' מעידין]

ר"ן

כשזכה איהו בפירוש בתורת הפקר ולא חזרה, נחשב זוכה מהפקר ופטור ממעשר אפי' לר' יוסי - דמה לי הוא מה לי אחר

הפקר לזמן מועט מסתמא דעתו להפקר גמור ואין גזירת רמאין תוך ג'